

5: SAANKO LAINATA KYNÄN?

Tämä tuokio on tarkoitettu perusopetuksen oppilaille.

TAVOITE JA SANASTO	TARVIKKEET
Tavoite: oppia kysymään lupa lainaamiseen Fraasit: Saanko lainata kynän? Saanko lainata liiman? Joo! Kiitos. Saanko liiman takaisin? Huomioi, että fraasissa ”Saanko lainata?” käytetään sijamuotona akkusatiivia: yksikössä kynän, kumin jne. ja monikossa sakset, värikynät, vesivärit. Näin molempiin kysymyksiin (kuvat 1 ja 5) käy sama sijamuoto.	Valmistele: • nimilaput • tulosta käsikirjoitus ja sanastomonisteet • tulosta opetuskuvat yksipuolisina ja leikkaa ne • tuokiossa 4 harjoitellut opetuskuvat 1-12 (tai vastaavat tavarat) • (pöytä opetuskuville/tavaroille) • Toisto-kyltti Opetuskuvat: 1. Saanko lainata? 2. Joo 3. Et saa. 4. Kiitos./Kiitos lainasta. 5. Saanko takaisin?

TUOKION ALOITUS JA TAVOITTEET

Istukaa piiriin, ohjaajat istuvat vierekkäin. Näytä Toisto-kylttiä ja sano: ”Moi! Nyt meillä on Toisto”. Aloita kierros esittäytymällä. Osoita nimilappuasi ja sano ”Minun nimi on...”. Kysy sitten apuohjaajalta ”Mikä sinun nimi on?”. Apuohjaaja kertoo nimensä. Kysy oppilailta vuorotellen ”Mikä sinun nimi on?”.

Kun nimikierros on käyty, sano oppilaille: ”Tänään opimme kysymään ”Saanko lainata kynän?” ja näytä opetuskuvaa 1 sekä kynää tai tuokion 4 opetuskuvaa kynästä.

SANASTON KERTAUS JA MALLINNUS

Näytä opetuskuvat 1-5 ensin yksitellen ja sano samalla kuvaan liittyvä fraasi. Toisella kierroksella näytä kuva, sano kuvaan liittyvä fraasi ja pyydä apuohjaajaa toistamaan ensin, jonka jälkeen oppilaat toistavat. Käykää kaikki kuvat läpi näin kaksi kertaa. Muista vahvistaa myöntävää ”Joo”-vastausta hymyllä ja pään nyökyttelyllä sekä kieltävää ”Et saa”-vastausta pään puistelulla ja ilmeellä.

Kerratkaa sitten kaikki tuokiossa 4 harjoitellut sanat: Ota esille joko valitut oikeat koulutarvikkeet tai tuokion 4 opetuskuvat 1-12. Näytä ja sano ensin opetuskuva 1 ”Saanko lainata...” ja jatka näyttämällä ja sanomalla koulutarvike ”kynän?”. Sano sitten koko fraasi. Näytä ja sano näin jokainen tuokioon valittu koulutarvike. Toisella kierroksella pyydä apuohjaajaa ja oppilaita toistamaan. Muista kehua oppilaita. Siirrä tuokion 4 opetuskuvat hetkeksi sivuun.

PUHUVAN SANAKIRJAN ESITTELY

Ota kaikki tuokion opetuskuvat 1-5 pinoon itsellesi. Apuohjaaja seisoo viistosti takanasi kämmen ylöspäin ojennettuna. Katso ja näytä oppilaille ensimmäistä opetuskuvaa ja sano kuvassa oleva sana tai fraasi. Tee samoin toisella kuvalla. Seuraavan kuvan kohdalla aloita sanoa sanan tai fraasin alku ja esitä, että et muista loppua. Kosketa apuohjaajan kättä tai sovittua esinettä sen merkiksi, että tarvitset apua. Apuohjaaja auttaa tavallisella puheäänellä ja sanoo kuvassa olevan sanan tai fraasin kokonaan. Toista vielä ääneen se, mitä apuohjaaja on sanonut. Näyttäkää avun pyytäminen vielä toisen kerran uudella kuvalla. Osoita sitten apuohjaajaa ja sano: "Hänen nimi on.... Hän auttaa."

HARJOITUS 1: Saanko lainata kumin? Joo.

Ota tuokion 4 opetuskuvat itsellesi pinoon. Tarvitset myös tuokion opetuskuvaa 1 (Saanko lainata?).

Mallintakaa apuohjaajan kanssa harjoitus. Anna apuohjaajalle kuva 1. Näytä apuohjaajalle pinossa päällimmäisenä olevaa opetuskuvaa. Apuohjaaja näyttää kuvaa 1 ja pyytää esimerkiksi "Saanko lainata kumin?". Pyydä oppilaita toistamaan. Vastaa apuohjaajalle "Joo", hymyile ja nyökyttele päätäsi myöntävän vastauksen merkiksi. Ojenna koulutarvike apuohjaajalle ja sano "Ole hyvä". Apuohjaaja vastaa "Kiitos". Oppilaat toistavat. Apuohjaaja palaa omalle paikalleen lainaamansa koulutarvikkeen kanssa. Mallintakaa sama dialogi vielä toisella koulutarvikkeella.

Apuohjaaja ojentaa opetuskuvan 1 vuorossa seuraavana olevalle oppilaalle ja siirtyy itse puhuvaksi sanakirjaksi. Näytä vuorossa olevalle oppilaalle pinossa seuraavana olevaa koulutarvikkeen kuvaa, jota hän pyytää. Käy mallinnettu dialogi vuorotellen jokaisen oppilaan kanssa niin, että muut oppilaat toistavat kysymyksen. Muista kehua oppilaita.

HARJOITUS 2: Saanko kynän takaisin? Kiitos lainasta!

Kun kaikki koulutarvikkeet on lainattu, ota esille opetuskuvat 5 (Saanko takaisin?) ja 4 (Kiitos lainasta!). Näytä kuvaa 5 ja pyydä apuohjaajalla olevan koulutarvikkeen/opetuskuvan mukaisesti esimerkiksi "Saanko kynän takaisin?". Pyydä oppilaita toistamaan muutaman kerran. Näytä sitten kuvaa 4 ja apuohjaaja vastaa "Kiitos lainasta!" ja ojentaa samalla koulutarvikkeen/kuvan takaisin sinulle. Oppilaat toistavat apuohjaajan vastauksen muutaman kerran.

Pyydä samalla tavalla jokaiselta oppilaalta hänellä olevan koulutarvikkeen/opetuskuvan mukaista tavaraa takaisin, kunnes olet saanut kaikki koulutarvikkeet/kuvat itsellesi. Muista kehua oppilaita.

Seuraavalla kierroksella jaa apuohjaajalle ja jokaiselle oppilaalle yksi koulutarvike tai opetuskuva koulutarvikkeista. Pyydä ensin apuohjaajalla olevaa koulutarviketta "Saanko lainata...?", oppilaat toistavat. Apuohjaaja ojentaa koulutarvikkeen sinulle ja vastaa "Joo! Ole hyvä.", oppilaat toistavat. Vastaa "Kiitos" ja pyydä oppilaita toistamaan.

Kun olet saanut koulutarvikkeen, apuohjaaja pyytää sen sinulta takaisin "Saanko...takaisin?", oppilaat toistavat. Ojenna koulutarvike takaisin ja sano "Kiitos lainasta", oppilaat toistavat. Apuohjaaja siirtyy puhuvaksi sanakirjaksi. Käy sama keskustelu jokaisen oppilaan kanssa. Jos oppilas ei muista dialogia, voit näyttää hänelle opetuskuvaa 5 (Saanko takaisin?). Apuohjaaja kerää opetuskuvat sitä mukaa pois. Muista kehua oppilaita.

HARJOITUS 3: Saanko lainata sakset? Et saa.

Harjoitelkaa vielä kieltävää vastausta lainauspyyntöön. Mallintakaa ensin dialogi apuohjaajan kanssa. Anna apuohjaajalle yksi tuokion 4 opetuskuvista ja pidä itselläsi myös yksi. Kysy ensin apuohjaajalta hänen kuvansa mukaisesti ”Saanko lainata...?”, oppilaat toistavat. Apuohjaaja pudistelee päätänsä ja vastaa ”Et saa”, oppilaat toistavat. Seuraavaksi apuohjaaja kysyy lainaan sinulla olevaa opetuskuvaa ja sinä sanot päätäsi pudistellen ”Et saa”.

Laita sitten kaikki tuokion 4 opetuskuvat pinoon. Apuohjaaja siirtyy puhuvaksi sanakirjaksi. Näytä sitten vuorotellen jokaiselle oppilaalle yksi tuokion 4 opetuskuvista. Kehota seuraavana vuorossa olevaa oppilasta kysymään sinulta lainaan pinon päällimmäisenä olevan opetuskuvan mukaista koulutarviketta. Vastaa kysymykseen ”Et saa” ja pidä kuva itselläsi ja siirrä se pinon alimmaiseksi. Käykää kaikki kuvat läpi. Muista kehua oppilaita.

(Lisätehtävä)

Voitte harjoitella tavaroiden lainaamista myös toiminnallisesti. Laita kaikki koulutarvikkeet/vastaavat opetuskuvat esille pöydälle. Pyydä apuohjaajaa luoksesi sanomalla ”Tule!”. Apuohjaaja pyytää jotakin esillä olevaa tavaraa lainaksi ”Saanko lainata...?”, Vastaa ”Ole hyvä” ja anna tavara apuohjaajalle, joka vastaa ”Kiitos” ja vie tavarat omalle paikalleen.

Pyydä sitten vuorossa seuraavana olevaa oppilasta luoksesi kutsumalla häntä nimellä ja sanomalla ”Tule!”. Apuohjaaja tulee pöydän ääreen puhuvaksi sanakirjaksi. Jokainen oppilas saa käydä vuorotellen pyytämässä jotain pöydällä olevaa koulutarviketta lainaan. Lainaan saatu koulutarvike vietään omalle paikalle. Käykää samalla tavalla läpi jokainen koulutarvike, tarvittaessa tehkää useampi kierros. Seuraavilla kierroksilla myös oppilas voi olla lainaamassa tavaroita pöydän takana.

Lopuksi pyydä tavarat takaisin harjoituksessa 2 mallinnetulla tavalla. Muista kehua oppilaita.

TUOKION LOPETUS

Jaa oppilaille sanastomonisteet. Näytä ja sano kaikki opetuskuvat vielä kerran monisteesta ja toistakaa ne yhdessä. Kehu oppijoita ja sano heille: ”Kiitos, hyvin tehty!”